

Het groot vermoogen van juffers oogen, of de betoverde kelk : kluchtspel

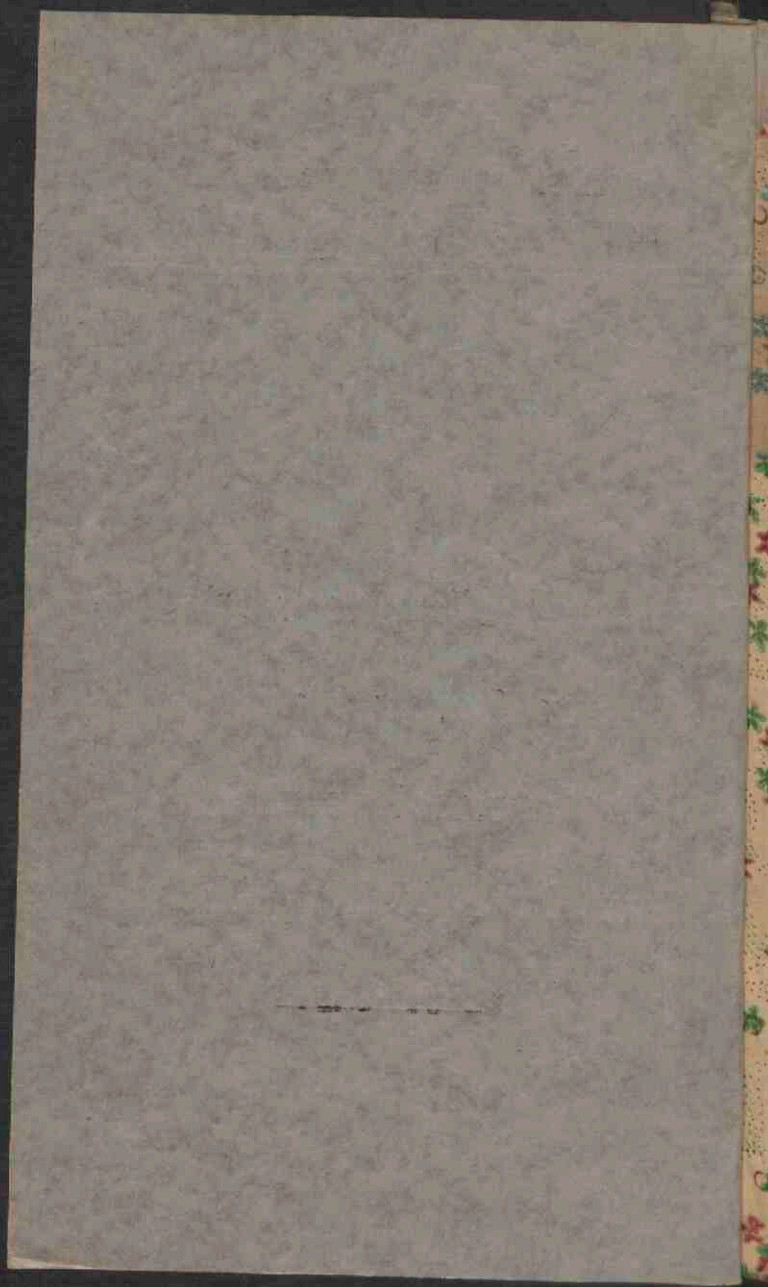
<https://hdl.handle.net/1874/371685>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
Prof. Dr. J. te WINKEL

No. 748

Dr. J. B. Minkal
941 C

Écriture de 1899.

748
HET GROOT VERMOOGEN
VAN JUFFERS OOGEN,

OF DE

BIBLIOTHEEK
NOORD-BRABAND.

BETOVERDE KELK;

KLUCHTSPEL.

Het Fransche van den Heere Dancourt gevolgd.

TE AMSTELDAM,

By IZAAK DUIM, Boekdrukker en Boekverkooper,
bezuiden het Stadhuis, by den Dam, 1733.

Met Privilegie.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

76

Y
H
D
Z
I
D
V
G
n
D
a
e
n

THE
OF
THE

A A N

D E N H E E R E

DANIEL VAN MOLLEM.

UW lof'lyke ommevang, welke yder moet
waardeeren,

En uw genegentheid, die gy geduurig toond
Tot ed'le konsten, die vermakelyk ons leeren,

Zyn blyken van de geest, welke in uw boezem woond.

Het Schouwspel, dat, wanneer 't gezuivert is van vlekken,

De deugden aanpryft, en de straf toond van het kwaad,

Zal nooit voor 't minste der vermaak'lykheden strekken;

Leerd yder, spelende, hoe 't in de Waereld gaat.

Dit Kluchtspel, door DANCOURT, voorheene in 't

Fransch beschreeven,

Werd, door genegentheid, u toegewyd, Myn Heer;

Gie op de zaak niet, maar op 't hert van hen die 't geeven;

Indien het u behaagd, verstrekt het ons tot eer.

De tyd leer, nevens dit, u kennen 't groot vermoogen

Van 't Jufferlyk gezigt: tot dat ge, als Eelhard, praald,

Genietende uwe lust, het wensch'lykft van uw oogen,

En, door uw schranderdheid, noch beter lot bepaald.

U E. D. Toegenegene,

Onder de Zinspreuk,

CONSTANTIA ET LABORE.

V E R.

VERTOONERS.

ERNST, *een Edelman die stil op 't land woond.*

EELHART, *Zoon van Ernst.*

NIKOLAAS, *Pedagoog van Eelhart.*

JAAP, *Tuinman van Ernst.*

VROOMAARD, *Vader van Francyntje.*

ROEMER, *Schoonbroeder van Vroomaard.*

FRANCYNTJE, *Dochter van Vroomaard.*

MEEUWIS, *Tuinman van Vroomaard.*

KLAASJE, *Vrouw van Meeuwis.*

Het Tooneel is op de Hoffsteê van Ernst.

HET GROOT VERMOOGEN
VAN JUFFERS OOGEN,

OF DE

BETOVERDE KELK;
KLUCHTSPEL.

EERSTE TOONEEL.

JAAP, FRANCYNTJE, KLAASJE.

JAAP.

Een, zeg ik je, je zelt me deur jouferwiele
woordjes niet verleijen.

FRANCYNTJE.

Maar hoor eens, myn vriend.

JAAP.

z'et niet doen, zeg ik; daerom vertrekt mit je beijen.

KLAASJE.

Wel jemeni kijeren! dan binje wel wreed van hart.

JAAP.

Ja, zo hard, as ien stien.

FRANCYNTJE.

aat ons noch dezen nacht hier blyven, en morgen zullen
wy dan zien.

JAAP.

ien oogenblik. Wat droes! zo iemant jou vond in men
Kabanis,

Wat zouwen daer de menschen of zeggen, en denken wat
of 'er gedaen is?

KLAASJE.

Wat zouwe ze daer of zeggen? was dat tot je nadiel...

A 3

JAAP.

JAAP.

Zo men Heer jou vond, die het vrouwvolk haet, wat zal
me gefchiën? Ik m

FRANCYNTJE.

Als hy weet dat ik een jonge dochter ben, die nu mi
vluchten

Voor myn Stiefmoeder, die myn Vader regeerd, en
doet zuchten, (ge

Om dat ik niet trouwen wil met een neef van haar,
Ik twyfel niet of hy zal met my begaan zyn, als ik 't he
ontdek.

JAAP.

Ik ken 'em beter als jy, zeg ik; hy het gien meêdoog

KLAASJE.

En ik wil wedden dat hy straks zel mit'er zyn bewoog

As ik was; toen ik heur zag huilen zo was 'et gedac

En ik rezelleveerde 't huis te verlaeten, en mit'er te ga

Hoewel ik aan Mieuwis, de Thuinman van 'er vader,
jaer, elden,

Getrouwd eweest bin, die de beste man is die de aerd
betreeden:

Mien je dat jou Heer dan zel barbaerfer weezen, as

JAAP.

Wat drommel, je maekt me dol mit jou snappen, jou P

Denk je dan dat ik niet weet wat ik mot weeten?
feldreweeken!

FRANCYNTJE.

Maak maar dat ik dien jongen Heer, die gy zegt dat z
zoon is, kan spreekken;

Ik twyfel niet of ik zal hem wel beweegen, en hy z
vader voor my.

JAAP.

Wel docht ik 'et niet? heb ik je niet ezeid, wyshoofd,
ten naesten by,

Dat die zeun doet al wat zyn vader zeid? en dat de vrou
lai 't bekoopen

As ze hier kommen, as honden, die deur ien kegelspel loopen?

En dat zyn vader niet wil dat hy vrouwlui ziet? en dat De zeun ze vo veul kend, ofze niet in de werreld waeren? heb je 't noch niet evat!

En dat hy zelf niet weet hoeze hieten? dat zyn vader hem dit gaet leeren,

En dat de zeun dat geloofd, en dat... dat... dat... Maer wat wil je mier begeeren?

KLAASJE.

Wel waerom wil de vaer dat niet? zyn de vrouwlui zo kwaed?

JAAP.

Dat komt... dat komt... weet je niet dat de visch an 't aes wil? zo je me verfact,

Zo weet je wel wat ik je ezeid heb, dat hy ien wyf had veur deezen,

Die dat wel wist; en, om zyn zeun te beletten dit ongeval te vreezen,

Het hy ezwooren, mit ien grooten eed, dat hy zen zeun nooit zel

Laeten trouwen, verstaet je dat nou? bevat je 't nou wel?

Maer wat hoef ik meêr te praeten? kom, gae daedelyk vertrekken.

FRANCYNTJE, *aan Jaap geld gevende.*

Myn beste vriend?

JAAP, *half builende, bet geld aannemende.*

Myn beste vriend, dat lykt het liedje zonder end wel, zonder gekken.

KLAASJE.

Neem an, zeg ik.

FRANCYNTJE, *bem noch al geld geevende.*

Myn beste maat.

JAAP.

Schaem jy je niet, dat je me zo temteerd?

KLAASJE.

Neem, zeg ik.

J A A P.

Wel! wie zou 't weig' ren kennen?

FRANCYNTJE, *bem noch al geld geevende.*

Jacob....

J A A P.

Ik zweer 't!

Dat 'et die reden eweeft is, dat ik je gisteren niet uit men
huis mogt dryven.

K L A A S J E.

Niet waer! wat zwaerigheid?

J A A P.

En die gouwe Harnasmannetjes doen je licht van
avond noch blyven.FRANCYNTJE, *bem noch al geld geevende.*

Myn lieve Jaap.

J A A P.

Maer wat drommel, doe ik ook?

K L A A S J E.

Neem jy maer an.

J A A P.

Neem jy maer an! neem zelf an.

K L A A S J E, *willende bet geld neemen, neemt
Jaap de beele beurs.*

Ik zel ze wel neemen, kom an dan.

J A A P.

(scheeren.

Dan had je recht plezier om zoo wat mit me de gek te

K L A A S J E.

Deuze nacht hebje gien zwaerigheid ehad, deuze zel je
ook niet deeren.

Breng ons weêr in jehuisje.

J A A P.

Ja, maar onze jonge Heer zoekt den hielen dag,
Hy het over al zyn neus in, zo hy jou in myn klein kotje

FRANCYNTJE.

(zag!

Mogelyk zal hy bly weezen om ons te zien en te hooren
spreeken.

J A A P.

VAN JUFFERS OOGEN. 9

J A A P.

De Drommel! neen, 't is een stout Snappertje, denk dat niet! seldreweeken!

Hy zou 't zen vader zeggen, 't zel beter weezen dat ik je breng daer hy

Je niet vinden ken, ik zel ereis zien of 'er ook iemand is. strak bin ik je weêr by.

T W E E D E T O O N E E L.

F R A N C Y N T J E, K L A A S J E.

F R A N C Y N T J E.

Klaasje, wy blyven.

K L A A S J E.

Maer daer ginssen is je vaders Plaets, ze zellen ons zoeken.

F R A N C Y N T J E.

Hier zyn wy verborgen. maar zoud gy willen gaan, zonder u te verkloeken, (nu is?

Om dien Jongeling te trekken uit de gevangenis, daar hy

K L A A S J E.

Jy denkt wel om dat Borsje, dat je gisteren deur 't sleutel gat zag! maar ik gis

F R A N C Y N T J E.

Wat gis je?

K L A A S J E.

(wen.

Dat je niet kwaed zoud zyn zo je met hem most trou-

F R A N C Y N T J E.

Ik weet niet wat gy zegt.

K L A A S J E.

Ja, ik heb daer 't oog al op ehouwen,

En zo de vrijer zo mooi was, daer men jou aan trouwen wil, 't was al edaen,

En we hadden de moeiten espaerd om iens uit ons huis te gaen.

HET GROOT VERMOOGEN
DERDE TOONEEL.

FRANCYNTJE, KLAASJE, MEEUWIS, *niet op het Tooneel komende voor dat Jaap en Nikolaas daar op zyn*

H MEEUWIS, *van achter het Tooneel.*
Holla, hai, hai!

FRANCYNTJE.

Wat geraas is dat?

KLAASJE.

Wel! wat schreeuwen moet men hier hooren!

MEEUWIS, *van agter het Tooneel.*

Holla, ho!

KLAASJE.

Och! Jofvrouw, 't is men mans stem! nou zinnem verlooren!

FRANCYNTJE.

Kom, laaten wy ons verbergen.

Zo als zy vluchten willen houd Jaap haar teget

VIERDE TOONEEL.

JAAP, FRANCYNTJE, KLAASJE,
MEEUWIS *achter het Tooneel.*

W JAAP

Aer loopje? vlucht daer van daer!

FRANCYNTJE.

Daar komt Meeuwis, de man van Klaasje.

JAAP.

En daer onze Pedegoog aen!

MEEUWIS, *van binnen.*

Holla, ho! hoorje niet?

KLAASJE.

Zo hy ons ziet, zo mag ik vreezen!

VYFDE TOONEEL.

FRANCYNTJE, KLAASJE, JAAP, NIKOLAAS,
in huis, MEEUWIS, achter het Tooneel.

NIKOLAAS.

JAap, hoorje niet? Jaap!

JAAP.

Ziet hy ons, 'tis mit me edaen.

FRANCYNTJE.

Waer moeten wy weezen?

JAAP.

Treê jy weer in myn kotje; sluit de deur, en opend die voor niemand.

FRANCYNTJE.

Goed.

ZESDE TOONEEL.

NIKOLAAS, JAAP, MEEUWIS.

NIKOLAAS.

WIe schreeuwd daar zo?

JAAP.

Licht is het iemand die verdoold weezen moet.

Maer daer is hy.

MEEUWIS.

Hoe! ben je lui stom, of ken je niet spreeken?

NIKOLAAS.

Neen.

MEEUWIS.

Bin je dan doof?

NIKOLAAS.

Noch minder.

MEEUWIS.

Waerom geef je dan tael noch teken?

NIKOLAAS.

Om dat het ons niet behaagd.

MEEU-

MEEUWIS.

Dat 's al kluchtig, je bint niet stom
 Noch doof, en geeft gien antwoord! dat vind ik al raer!
 kom, kom,
 Ik mot wat nader kennis mit je maeken.

NIKOLAAS.

Kend gy ons?

MEEUWIS.

Watte vraegen?

Wel dat weet ik niet, maer ik geloof dat we mekander
 nooit zaegen.

NIKOLAAS.

Dat dunkt my ook.

MEEUWIS.

Dat 's raer.

NIKOLAAS.

Dat vind ik ook zo, boven dien
 Dat gy kennis wild maaken met iemand die gy nooit hebt
 gezien.

MEEUWIS.

Dat heb je goed te zeggen; maer nae ik uit je troonitje ken
 leezen,

Dunkt me dat je al ien aertige vent bint, en me zelt wyzen
 waar ik moet weezen.

NIKOLAAS.

Wat zoekt gy dan?

MEEUWIS.

Ik zoek men wyf: heb je ze niet ezien?

NIKOLAAS.

Dat is klaar;

Hier is de rechte plaats, daar men vrouwen moet zoeken,
 niet waar?

MEEUWIS.

Ze hiet Klaesje, en is met een Dochter van men Heer weg
 eloopen,

Die men dwingen wou om 'er an de neef van onze Jof-
 vrouw te verkoopen,

Of

Ofte trouwen, 't is de zeun van men Heer Roemer, onze
Jofvrouws broër.

Maer, hoe dat die kronjes 't zo bedocht hebben, weet ik
om de drommel of zen moër.

NIKOLAAS.

Dat is al raar.

MEEUWIS.

O! dat 'er het raerft of is, ze zyn maer mit 'er beijen,

En ze zyn van de leelykfte niet, zo een galant heertje
heur ging met hem leijen,

Zo, mien ik, zou ons dat reisje wel kwaclyk bekomme
kennen, maer

Als ik 'er om denk, vergaet me 't lachchen gantsch en gaer.

NIKOLAAS.

Wat vreesje?

MEEUWIS.

Ik vrees.... maer wat weet ik 't... weet je niet
wat men het te vreezen,

Als men niet by zen wyf is? of dat men daer niet by ken
weezen?

NIKOLAAS.

Zogy weeten wilt, wat uw Vrouw terwyl gedaan heeft,
dat was heel licht te doen.

MEEUWIS.

Goed. Weet men dat wel ooit? om dat te gelooven naer
het vermoën;

Ja, maer daer vast op te gaen, neen. En of ik 't Klaesje al
vraegden,

Mien je dat ze 't zeggen zou? dat was of je by nacht haezen
jaegden.

Ze is te listig.

NIKOLAAS.

Wy hebben daer een middel toe.

MEEUWIS.

En wat is dat?

NIKOLAAS.

Dat is een Kelk die aan den Heer van dit huis hoord, die hy
bewaard als een schat; Als

Als die vol wyn is, en men daar uit drinkt, zo de vrouw
trouw is gebleeven,

Zo stort men geen droppel; maar, is zy ontrouw, zo loopt
de wyn daar beneven.

MEEUWIS.

Dat is al kluchtig! waer drommel of hy die toch het
NIKOLAAS. (evifcht)

Die heeft hy van een Oostindisvaer gekocht, en men gift
Of deze Kelk, door tovery, of door konst, die kracht
heeft gekreegen.

MEEUWIS.

Waarom kocht hy die?

NIKOLAAS.

Uit raarigheid.

MEEUWIS.

Wat was hem daer an eleegen?

Of was hy getrouwd?

NIKOLAAS.

Ja.

MEEUWIS.

Ja, ja, nou begryp ik de zaak!

Hy wou zien ofzen vrouw... is 't zo niet?

NIKOLAAS.

Dat is net in den haak.

MEEUWIS.

Ik wed, zo haest als hy de Kelk had, het hy 'er uit edronken?

NIKOLAAS.

Zo was 't ook.

MEEUWIS.

En storte de wyn?

NIKOLAAS.

Neen.

MEEUWIS.

Licht was 'er niet in eschonken?

NIKOLAAS.

Neen.

Dat

MEEUWIS.

Dat was meêr geluk as wysheid, men lieve kornuit,
hield hy zich daer by?

NIKOLAAS.

Neen.

MEEUWIS.

Dronk hy 'er dan weêr ereis uit?

NIKOLAAS.

MEEUWIS,

Dat is ien gek!

NIKOLAAS.

Ja noch flimmer.

MEEUWIS.

Wil me dat ereis vertellen,

dat is al kluchtig: hoe dan? wel hoe of hy 't verder ging
stellen?

NIKOLAAS.

Hy schreef aan zyne vrouw op een onbekenden naam.

MEEUWIS.

Wat ien zot!

NIKOLAAS.

Daer op zo zend

Hy haar eenige galanterije tot een verëering.

MEEUWIS

Wat een lompe vent!

NIKOLAAS.

tort daar na stelden hy een plaats om by malkander te
koomen.

MEEUWIS.

Deê ze 'et?

NIKOLAAS.

Kan men 't weigeren, als men de presenten aan
heeft genomen?

MEEUWIS.

In hoe ging dat?

NIKO-

NIKOLAAS.

Met verschooning te zoeken van de kant van de vrouw
En zo wat oorvygen van de kant van den man.

MEEUWIS.

Nou verstaek ik jou

Verdroeg ze dat geduldig?

NIKOLAAS.

Ja, maar daar na, als eenige daagen.

MEEUWIS.

Dronk hy weêr uit de Kelk? niet waer?

NIKOLAAS.

Wel hoefje dat noch te vraagen?

MEEUWIS.

En wat deê doe de Kelk?

NIKOLAAS.

Wel toen storte den wyn.

MEEUWIS.

Als men het wat men verdiend, wel zo moet men geru
zyn.

Hy zocht het, hy vond het. wil je melk hebben, zo moet
de Koe kalven.

Want al die het zoekt die vind het; niemand doold 'er te
halven;

En, as ik het al zeggen zel, de miening is al zo goed as
daed.

Maer hoe ging het verder? zeg ertis? 'k bin der benuuw
naer, kameraed?

NIKOLAAS.

Toen verdocht hy al de waereld van ontrouw; maar
sturf in weinig weeken,

En toen ging hy hier op 't land woonen; om van ge
wyven meêr te hooren spreekken.

MEEUWIS.

Nam hy de Kelk meê?

NIKOLAAS.

Ja.

MEE

MEEUWIS.

Waer toe diend hem die nou? hy is allien.

NIKOLAAS.

Om te weten of hy veel konfraters heeft, dat door die Kelk is te zien.

MEEUWIS.

En hoe ziet hy dat?

NIKOLAAS.

Hy verzoekt al die by geval herwaarts komen

Daar de proef van te neemen.

MEEUWIS.

En zedert hoe lang het hy dat al vernoomen?

NIKOLAAS.

Sedert vyftien jaar.

MEEUWIS.

Wel dan het hy 'er veel in dien tyd ontmoet,
Want de Worreld, loof ik, is wel verzien van zukke, die
van dat goed (pen.Heur daffen beslobberden, of die 't by den hals is in eloo-
Maar kosten de wyfjes ook zien waer de mans al onder
waeren ekroopen,Deur 't middel van zo ien Kelk, en hoe dat ze zeg ik, van
den linkerhand,Zo wel as van den rechter, heur geslacht hebben voort
eplant;

Ik zeg je niet mier, zy dronken ook zo wel ienige teugen.

Zinder wel onbestorte weg egaen?

NIKOLAAS.

Dat is zo raar dat het my naauw mag heugen.

MEEUWIS.

Die Kelk is goed om myn Miester met zen Schoonbroër
te brengen tot verstand,Zy woonen elk op ien Hoffsteë, dicht by mekaër, hier op
't land;

En komen dikwils by den ander om de tyd te verdryven.

En als ze dan samen zyn kommen ze altyd op 't kapittel
van 'er wyven;

18. HET GROOT VERMOOGEN

Ik gae het heur zeggen, dat de Kelk 'er zel brengen op de rechte baen.

Ze waeren hier omtrent om te zien of ze iets van onze Dochter kennen verstaen....

Maer, wie is dat lompe Figuur?

NIKOLAAS

Dat is daar ik van sprak te vooren.

't Is den Heer van dit Huis, en die de Kelk heeft.

MEEUWIS.

Wel dat laet zich hooren

ZEVENDE TOONEEL.

ERNST, NIKOLAAS, MEEUWIS, JAAP.

O ERNST, *zeer ontfeld.*
Ch Niklaas, och! Niklaas, och!

NIKOLAAS.

Wat is 'er gaande, myn Heer? spreek, wat?

ERNST.

Ik ben in de grootste benaauwtheid van de waereld, myn zoon..... maar, wie is dat?

NIKOLAAS.

't Is een hupse boer, die zyn vrouw zoekt, met een jonge dochter, die zonder vraagen,

Vertrokken is, twee Heeren zoeken haar ook, die hy, ze 't u niet zal mishagen,

Hier brengen zal, om de proef van de Kelk te neemen

MEEUWIS.

Nou, ik gae heen

Om volk te werven, hadieu.

ACHTSTE TOONEEL.

ERNST, NIKOLAAS, JAAP.

ERNST.

ALweer van de Kelk? verberg dan myn zoon, breng hem alleen.

Maar ik heb wel andere zaaken in myn hoofd.

NIKOLAAS.

Myn Heer, wat kwam u te vooren?

ERNST.

Ik heb gezien... Och!

JAAP.

Zou hy de vrouwlui wel ezien hebben? ik moet eris hooren.

Jaap steld zich tusschen Ernst en Nikolaas.

ERNST.

Niklaas, ik heb gezien....

Ernst geeft Jaap een klap.

Maar wat doet gy daar?

JAAP.

Ik, men Heer? niemendal.

ERNST.

Wel ga dan aan uw werk, en kom niet weêr voor ik u roepen zal.

NEGENDE TOONEEL.

ERNST, NIKOLAAS.

ERNST.

IK kom zo van myn zoon, die groote deugeniet, die my bestond te vraagen

Na verscheidene zaaken, welke my, in het allerminste, niet behaagen!

Hy is benieuwd na dingen, die ik niet wil of begeer dat hy weet.

NIKOLAAS.

Myn Heer, zo het u beliefd dat ik openhertig spreek, 't is my leed,

En ik twyfel niet of al uw zorg zal flecht einden, na myn vermoeden;

Dit zelfs, dat gy uw zoon in een diepe onwetenheid, als gy wenst, op wild voeden,

En dat gy voor hem verbergen wild, myn Heer, dat'er vrouwen zyn;

Dat zal hem noch meêr drift doen hebben om dit te weeten.
ERNST. (ten.

't Heeft geen schyn. St
Wie zal hem toch, dat 'er vrouwen in de waereld zyn,
leeren?

NIKOLAAS.

Alles. Voor eerst het begrip der dingen, zal het eindeling
penetreeren,

Dat goed begrip der dingen dat komt elk met de jaren aan;
Die jaren, welke ons uit den tyd van onze kindsheid doen
gaan,

En die ons tot meêr kennisse geleiden. Daar na zo komt
de reeden;

En onder de verscheide opmerkingen komen de over-
weegingen treden;

En die overweegingen zullen hem gedachten geeven dat
de mensch niet groeid, als een kruid;

Die gedachten zyn wel klein, maar die gedachten, naar
myn besluit,

Loopen over veele schyven, door hen zal zyn hert geraa-
ken aan het beweegen;

En die beweegingen van 't hert verhitten de herffens, en
let ter deegen,

En die verhitte herffenen maaken zulke gedachten, die
men niet kan

Zo ten eersten uitleggen; daar mengt zich de Liefde dan
onder, die van (maaken.

Die dingen de uitlegger is, en komt ze verstaanbaar te
Hoe komt doch in 't algemeen aan de jonge lieden de
kennisse dier zaaken,

In weêrwil van die het willen beletten? dat ziet gy daar
gelyks kort en klaar.

ERNST.

(maar M

Al die redeneeringen zyn de schoonste van de waereld.
Ik lach daar meê, en zal wel beletten dat myn Zoon geen
teken. . . .

Maar daar komt hy, ik ben nu in geen staat om met hem
te spreken; Myne

Myne ontroeringen zou hy zien kunnen uit myn weezen en gelaat.

Sterk hem in myn gedachten. Ik ga wat wandelen tot het wat overgaat.

TIENDE TOONEEL.

EELHART, NIKOLAAS.

EELHART.

Niklaas, waarom gaat myn Vader weg?

NIKOLAAS.

Om zich alleen wat te vermaaken.

Maar begeerd gy iets?

EELHART.

Ja, maar ik weet niet wat.

NIKOLAAS.

Zyn 't zulke noodige zaaken?

EELHART.

Ik weet niet wat ik wil, maar myn hert dat is ik weet niet hoe. (moed.

Ik leef hier in vryheid, zegt gy, maar ik ben die vryheid al Nikolaas, gy zegt wel dat dit het best is, 't geen men van de Natuur heeft ontfangen,

En dat ik naar niets anders moet trachten, denken, wenschen noch verlangen.

Maar ik weet niet wat ik wil, noch van myn Vader, noch myn zelf, ik bken 't,

Ik voel wel dat my iets scheid, maar ik weet niet wat, noch waar het heen zal in het end.

NIKOLAAS.

O! gy zyt veel te achteloos met uw verstand; dit zal u eindelyk berouwen. (wen.

Let op de schoonheden die gy ziet, laten die u onderhou-

EELHART.

Maar ik vind daar niet 't geen my voldoed, hoe vind ik daar ik na tracht?

NIKOLAAS.

Dat vind gy in 't zien van den Hemel, de Aarde, 't Water 't Vuur, den Dag, en den Nacht,

De Zon, de Maan, de Sterren, de Kruiden, de Vruchten,
de Boomen, en Velden.

EELHART.

O ja! dat is alles zeer schoon; maar, myn lieve Nikolaas,
dorft ik 't u melden,

Ik wou wel.

NIKOLAAS.

Wat?

EELHART.

Licht zel je 't niet hebben willen.

NIKOLAAS.

Spreek nu, wat is het dan?

EELHART.

Beloof je my dat gy het toe zult stemmen?

NIKOLAAS.

Het konder na weezen, kom an.

EELHART.

Ik wou wel eens uit wandelen gaan.

NIKOLAAS.

Wat bliefje?

EELHART.

Ik heb wel geweeten,

Engedocht dat gy 't niet zoud hebben willen.

NIKOLAAS.

Is u dan vergeeten?

Dat uw Vader 'tu verboden heeft.

EELHART.

Daarom kwam het my in den zin.

Want dat 'er dingen in de waereld zyn, die hy voor my
verbergd, beeld ik my in;

En die dingen zyn 't die, in myne inbeelding, die driften
verwekken.

NIKOLAAS.

„Die looze Guit!

EELHART.

Ei! wil my daartoch de waarheid van ontdekken?

NIKOLAAS.

Wat is dat te zeggen?

EELHART.

Wat is 'er in de Waereld, dat hier niet is?

NIKOLAAS.

Niemendal.

EELHART.

Jy jukt.

NIKOLAAS.

Gantsch niet.

EELHART.

Voor my verbergd men vele zaaken, dat vat ik al;

Gy leeft in de boeken, myn Vader kan ook leezen; waarom leerd men my niet leezen?

NIKOLAAS.

Men zal het u wel leeren, heb maar geduld.

EELHART.

Ik kan niet langer zo weezen,

't Is schande dat ik zo oud, en zo dom ben na myn jaaren.

NIKOLAAS.

„Ei! zie dit eens an!

» Dat slimme platje dat zich niet langer in de weelde hou-

EELHART. (den kan.

Wat zou ik doen zo myn Vader sturf, want ik weet de menschen kunnen sterven?

NIKOLAAS.

Gy zoud myn zoon worden, en dan zou ik het vaderschap over u erven.

EELHART.

Daar lachje meê, dat is zo niet. Maar van wie zal ik vader zyn op zyn tyd?

NIKOLAAS.

Wel, gy zult myn vader zyn zo gy wild, want dat scheidt my niet of gy het zyt.

EELHART.

» Dat is zo niet, gy wilt het niet zeggen, maar ik zel 't haast te weeten krygen.

NIKOLAAS.

Jy weeten ? wat zou je weeten ? je bent gek , en ik zeg dat
je zult zwygen.

EELHART.

Zo je niet met me gaat , zal ik alleen gaan , dat zeg ik je

NIKOLAAS.

Dat zal ik aanstonts aan uw vader zeggen , dan zult g
zien , wat daar na

Volgen zal. Wel, zie dezen Bengel met zyn uit wand'el
gaan , men zel je groeten !

EELHART.

Doet dat vry , ik zal gaan , al zou my ik weet niet wat ont
moeten.

E L F D E T O O N E E L.

KLAASJE, FRANCYNTJE, EELHART,
zonder malkander te zien.

D KLAASJE, *tegen Francyntje.*
Aer is hy zelf die we gilteren deur het sleutelgat heb
ben ezien ;

Ei ! spreek hem iens , Jofvrouw.

FRANCYNTJE, *tegen Klaasje.*

Wat zou dat wezen ? licht zou hy voor ons vliet

KLAASJE.

Ei , Jofvrouw , mag ik je bidden , laeten wy ereisjes ga
hooren

Wat hy zeggen zel ? want , naer Jaep zaid , kwam hem no
ien vrouwsperzoon te vooren ;

't Zel zo raer zyn.

EELHART, *weg meenende te gaan , keerd wederom
en zaid , zonder Klaasje en Francyntje te zien.*

Neen , ik keer weërom.

FRANCYNTJE, *tegen Klaasje.*

„ Wel . . . maar luist' ren wy , hy klaagd
„ wat of hem deerd ?

EEL

EELHART, *zonder Francyntje en Klaasje te zien.*

Myn Vader is geen rechte vader, om dat hy my alies niet leerd

Wat hy weet, en dat doet dat ik 't zien moet, al zou ik zyn haat op my laaden.

KLAASJE, *tegen Francyntje.*

Gy moet hem niet zeggen wie dat we binnen, hy zel het licht wel raeden.

EELHART, *zonder Francyntje en Klaasje te zien.*

Ik verbeeld my dat alles, wat men wil dat ik niet weet, Duizendmaal schoonder is, als 't geen ik weet; ik denk vast, wyd en breed,

Hoe veel zaaken daar zyn, die verdienen om haar schoonheid te zyn gepreezen,

En ik sterf van ongeduld om te weten of het ook zo mag weezen.

Ik heb wel boomen zien planten, en boomen zien enten, en zelf gegaan

Het zaad vergaaren, en dat weér zaaijen; maar dit kan ik niet verstaan

Noch begrypen, dat de menschen ook uit zulke enten zonden waffen;

Gelyk Niklaas my wil wys maaken; maar, hoe zou dat toch passen?

Klaasje en Francyntje ziende.

Maar, wat zie ik daar? twee jonge vrijers, alle by zo netjes gekleed?

Dat lyken wel hoeden, als vliegers of veugelkouwetjes, en heur broeken zo breed?

En hoe naakt zyn ze aan den hals! ik heb ze nooit zo gezien van myn leeven!

Wat voel ik aan myn hart! ik weet niet wat my zo veel angst kan geeven.

Och! konden zy spreken, ik sprak haar aan; maar ik weet niet wat my let,

als het moogelyk dat ik zo kluchtig ben! myn hart is heel verzet!

Klaasje en Francyntje groeten bem.

Nu buigen zy zich, nu verhogen zy zich. Wel! dat kwam my nooit te vooren!

FRANCYNTJE.

Wy neemen de vryheid van u toe te spreken.

EELHART.

Wat zel ik nu al nieuws hooren?

Want zy spreken, as ik.

FRANCYNTJE.

Gy schynt verwonderd te zyn, waar komt dat van daan?

EELHART.

Dat is waar; 't is om dat ik nooit iets gezien heb, dat my wel aan heeft gestaan.

KLAASJE.

(spreek en)

Wat is de Natuur ien heerlyke zaak! ja niet om uit

EELHART.

Waar komt gy van daan? wie brogt u hier? ei! laat myn niet in twyffel steeken.

Zoek je my, of myn vader? ik bid je, spreek myn vader niet; maar blyf by my.

FRANCYNTJE.

Na ik zien kan, mishaaagd het u niet ons te zien?

EELHART.

Nooit was ik zo blij.

KLAASJE.

Dat is goed, maer wat dunkje van ons?

EELHART.

Wat my dunkt?

KLAASJE.

Ja, wie we bennen?

EELHART.

De twee schoonste schepsels van de waereld; ja, ik moet bekennen

Dat ik nooit diergelyke zag, om dat gy 't volmaakste zyt dat ik ooit heb gezien.

Blyf by me, ik beloof je ik zal altyd by u blyven, ei! laat dat geschiën.

Zo zal myn vader en Niklaas, van blydschap, naauw kunnen bedaaren.

KLAASJE.

Ja, je zoud wel aërs oordielen, indien je wist wie dat ewe waeren.

EELHART.

Hoe! ben je geen menschen, als ik?

KLAASJE.

Neen, als dat ereis uit wierd eleid,

Zou'er al vry wat teugen te zeggen vallen.

EELHART.

Maar, ik zie geen onderscheid, Buiten iets, ik weet niet wat, hoe zel ik 't zeggen? en de kleëren;

Alleen zie ik dat wel, gy hebt ander sieraad op 't hoofd, als and're heeren.

Maar waarom, gy Jongmans, gaa je zo naakt aan den hals en borst?

KLAASJE.

O! dat zinne onze uithangbortjes, hier verkoopt men bier voor den dorst.

Zie, dat verstaë je noch niet recht. maer raed eens wie we meugen weezen?

EELHART.

Dat kan ik niet doen, want ik nooit zulk slag gezien heb voor deezen;

Maar zo gy geen menschen zyt, zo bid ik je, zeg me dan wie gy bent?

FRANCYNTJE.

Kan uw hart u dat niet uitleggen?

EELHART.

Neen, dat heeft de schuld niet, maar ik beken 't, het is 't gebrek van myn verstand.

KLAASJE.

Hoor, myn onnooz'len bloed, wy zyn gien mannen, 't is daer hiel ver van daen!

FRAN.

HET GROOT VERMOOGEN

FRANCYNTJE.

Zo is 't ook, en wil die gedachten vry verbannen

EELHART.

Maar dat verstaec ik niet?

KLAASJE.

Al mit 'er tyd zo zel je dat wel verstaec

Maar, wie heb je 't liefst van ons beide? bin ik het? no
wel aan.

EELHART.

Ik bemin je zeer, maar die noch duizendmaal meêr.

FRANCYNTJE.

Mag ik dat wel gelooven

EELHART.

Ja.

KLAASJE.

(als bove

Dat is om dat je kostelyk eklied bent, zo van onder

EELHART.

Neen, ik zie naar de kleêren niet, ik weet niet waerom
die meêr bemin.

FRANCYNTJE.

Bemind gy my dan?

EELHART.

O ja! veel meêr, als het allerschoonste, dat

De waereld is.

KLAASJE.

Maer wat denk je als je bemind? ei! laet ons dat hooren

EELHART.

Duizendderleije wonderlyke dingen, daar ik nooit of
docht van te voeren.

FRANCYNTJE.

Kund gy geene daar van zeggen?

EELHART.

Ja, maar ik weet niet hoe dat ik 't beduiden zal

KLAASJE.

Maar wat zel je doen om te toonen dat je heur bemind?

EELHART.

Ik? al

et geen men begeerd.

FRANCYNTJE.

Zoud gy deze plaats dan wel willen verlaten,
en my volgen?

EELHART.

Met al myn hart; maar dat moest gy ook doen,
en my nooit haaten.

TWAALFDE TOONEEL.

NIKOLAAS, EELHART, FRANCYNTJE,
KLAASJE.

W EELHART, *zeer verbeugd zynde.*

At zult gy bly wezen, myn Heer Niklaas.

FRANCYNTJE

„Och!

NIKOLAAS.

„Wat zie ik? 't is gedaan!

Dit is noch wel driemaal zo slim als uit wandelen te

EELHART, *tegen Nikolaas.* (gaan!

docht het wel dat 'er dingen in de waereld waaren, die
ik nooit had vernoomen.

NIKOLAAS.

wyg stil.

KLAASJE, *tegen Francyntje.*

„Wat een bars kaerel!

NIKOLAAS.

„Waar of die vrouw lui van daan zyn gekoomen.

EELHART.

Myn Heer Niklaas.

NIKOLAAS.

Hou je mond toe.

KLAASJE, *tegen Francyntje.*

„Hoe ziet hy ons an.

FRANCYNTJE, *tegen Klaasje.*

„Dat is een lompe vent.

NI.

30 HET GROOT VERMOOGEN

NIKOLAAS, *tegen Francyntje en Klaasje.*

Wie brogt je hier? en wat kom je hier doen? jou ce-
looze als je bent.

KLAASJE, *tegen Francyntje.*

„Hy ziet wreeder, als een weêrwolf.

EELHART.

Ei! myn Heer Niklaas, wil ze niet weg jaag-

NIKOLAAS.

Hoe is 't durfje... „zy zyn schoon; geen wonder dat
hem behaagen.

FRANCYNTJE.

Zo dat onze schuld is dat wy hier kwamen, heeft het
veel om 'tlyf;

Want wy zyn van meening daad'lyk te vertrekken,
zoeken geen verblyf.

NIKOLAAS.

„Wat heeft ze schoone oogen!

KLAASJE.

Wilten wy dat men ons hier zo zou onthaelen

NIKOLAAS, *tegen Francyntje en Klaasje.*

Wat voerden u hier heen, dat gy zo ver van de weg afgie-
dwaalen?

EELHART, *tegen Nikolaas.*

Daar is niet schoonder onder de zon, niet waar?

NIKOLAAS, *tegen Eelhart*

Neen, dat is niet waar

Je weet niet wat je zegt.

Tegen Francyntje en Klaasje.

Ik beklaag u, gy zyt hier niet buiten gevaar

KLAASJE, *tegen Francyntje.*

„Wel, Jofvrouw, wat zellen we doen?

FRANCYNTJE, *tegen Klaasje.*

„Och! dit is van erger tot noch kwaader

EELHART, *tegen Nikolaas.*

Ei! laten we ze by myn vader brengen.

NIKOLAAS.

Hoe! gult, by uw vader

Ga aanstonds hier van daan.

EELHART, *terwyl Nikolaas hem wil doen gaan.*

Ik wil niet.

NIKOLAAS.

Ga daadelyk hier van daan.

Tegen Francyntje en Klaasje.

Engy, vertrekt terstond.

EELHART.

Wel nou wil ik niet dat zy weg zullen gaan.

NIKOLAAS, *tegen Eelbart.*

Ga heen, zeg ik.

Tegen Francyntje en Klaasje.

„Gau verbergen in myn kamer, aan 't eind van die boomen;

Daar is de sleutel.

KLAASJE, *tegen Francyntje.*

„Doen weal wel?

NIKOLAAS, *tegen Eelbart.*

Zo je niet gaat.

Tegen Francyntje en Klaasje.

„Ik zal voort by u koomen.

EELHART, *tegen Francyntje.*

Ik bid je, blyf hier.

NIKOLAAS, *tegen Francynije en Klaasje.*

„Ga voort daar heen.

EELHART, *Tegen Nikolaas.*

Wel, voor de laatste maal. . . .

Tegen Francynije en Klaasje.

Ei! wacht hier maar zo lang, bid ik je, tot dat ik myn vader haal;

Ik zal van hem wel verkrygen dat gy hier blyft, en Nikolaas mag wel vreezen,

Dat hy je zo toefnaauwd en beknord; ik zal je voort weêr by weezen.

32 HET GROOT VERMOOGEN
DERTIENDE TOONEEL.
NIKOLAAS, FRANCYNTJE, KLAASJE.

W NIKOLAAS.
Eet gy wel waar gy zyt, en wat ramp u over
hoofd hangt?

FRANCYNTJE.

Dat wy het alles weeten; maar wy hoopen op uw goet
raad alleen.

NIKOLAAS.

Wilt gy niets kwaads ontmoeten, zo moet je hem ni
spreeken, dat zou 't werk verderven;
Zyn vader houd hem hier stil, en wil zyn Geslacht, ni
hem, uit doen sterven.

Maar wat doet gy hier?

FRANCYNTJE.

Och! ik kom hier vluchten voor myn Stiefmoers haat
Die my dwingen wil te trouwen. 'k ben Vroomaard
dochter, help me met uw raad.

NIKOLAAS.

De dochter van Vroomaard? wel Mejuffer, 't is al ve
jaaren geleeden,

Dat wy tot Leiden zaamen studeerden; maar al die vo
rige genegentheden, (baarhe

Die hy my toedroeg zal ik beloonen aan u, met dat
Ik heb u van dit borsje, reeds voor een gedeelte, de wa
heid gezeid.

Weet ook dat zyn vader zo grooten haat voor de vro
wen heeft gekreegen,

Dat ik, wat ik ook doe, of wat ik zeg, hem zo verre ni
kan beweegen,

Dat hy zyn zoon het vermaak van fatsoenelyke omme
gang geeft;

Het is tegen myn borst, Mejuffer, dat hy op die wys ni
hem leefd.

Hy heeft geïd genoeg, en bekwaamheid om verstand te bekoomen,

Maar 't word verwaareloofd, ik heb een zotten inborst in hem vernomen,

En ik, om met satzoen in deze waereld te konnen bestaan,

Ben gedwongen, om tot zyn zoons bederf, hier de hand noch aan te slaan. (van allen;

Gaat u in myn kamer verbergen, dat is het zekerste wel

Om de genegentheid tot uw vader, zo ben ik getroost al de ongevallen

Die 'er uit mogten ontstaan.

FRANCYNTJE.

Der rampen van dien Jongeling zyn my leed.

NIKOLAAS.

Indien gy iets kund tot zyn voordeel doen, zo bid ik dat gy 't besteed.

VEERTIENDE TOONEEL.

FRANCYNTJE, KLAASJE, NIKOLAAS, JAAP.

JAAP.
DE droes! hier kom ik recht op 't mat, nou bin ik maer half schuldig.

NIKOLAAS.

Zie daar een vagebond, die recht te onpas komt, dat maakt my onverduldig.

JAAP.

Nou je ze wilt naer jou kamer brengen, zel ik de straf niet lijen, kom, kom,

Of jy zelt ze meê voelen. Wel zie daer, zie daer, nou geef ik 'er niet om.

NIKOLAAS.

Wil je zwygen?

JAAP.

Neen ik, veur ik 'er uit bin, dat ik aers mogt beklaegen.

NIKOLAAS.

Wat versta je daar door?

C

JAAP.

JAAP.

Daar verstaek ik deur, dat je de straf alleen zult draagen

NIKOLAAS.

Wat wil de gek zeggen.

JAAP.

Ik wil zeggen, dat je me moet belooven, op jou een
Om te zeggen, dat jy heur eburgen hebt, of ik zeg 't daede-
lyk an myn Heer.

NIKOLAAS.

Ja, ja ik zal 't doen.

JAAP.

Zo je me bedriegd, zo zel ik zo fraeitjes klappen.
Maer ik hoor 't Heertschip, laatze mit 'er beitjes in men
banis stappen.

Kom, en hou je daer stil.

NIKOLAAS.

Jy ook, of ik zal je verklikken, dat jy het wel verstaek

JAAP.

Zo je dat doet, zo weet ik ook wat ik doen zel, men lie-
kameraed.

VYFTIENDE TOONEEL

ERNST, EELHART, NIKOLAAS, JAAP.

JA, Vader 't is onmogelyk dat gy het zult weigeren
of my ontleggen,

Als gy haar ziet. Waar zyn ze? wat hebje gedaan, Niko-

NICOLAAS.

Wat wil je zeggen

ERNST.

Ik weet niet wat hy my vertellen komt.

EELHART.

Hoor, Jaap, wat is haar gedaan

JAAP.

Teugen wie of hy dat zaid?

EE

EELHART.

Nikolaas, doe my dadelyk, waar zy zyn, verstaan,
Of, in spyt van myn vaders tegenwoordigheid. . .

NIKOLAAS.

Wat is hem overgekoomen?

EELHART, *vattende Jaap by den Hals.*

Schurk, zeg my het geen ik weeten wil, of gy zult van wat
anders droomen?

JAAP.

Au, au, je zelt me verwurgen. Is hy dol geworden? wat
is de schuld?

EELHART.

Vader, zeg Nikolaas dat hy ze haald, of ik sterf van onge-
ERNST. (duld.

Zeg wat is 'er? wat begeerd gy? gy schynt al vry wat on-
steld te weezen.

EELHART, *tegen Jaap.*

Laat ons zoeken, en vind ik haar niet, zo weet ik wat ik
doen zal na dezen.

JAAP.

Wacht; zoek jy de Mosjes in de pot?

EELHART.

Ik zoek geen Mosje, vagebond, neen.

JAAP.

(dat heen.

Wel wat weet ik het, laeten we dan gaan; ik hoor zo wat
Jaap geleid Eelhart daar Francyntje en Klaasje niet is.

EELHART.

Gaan wy, en verlaat my niet. Nikolaas, vind ik haar niet
gy mogt wel beeven.

ZESTIENDE TOONEEL.

ERNST, NIKOLAAS.

NIKOLAAS.

W At een sterke drift! hy heeft al het ontzach voor u uit
zyn hart verdreeven.

C 2

ERNST.

ERNST.

Laat ons hem te rug houden.

NIKOLAAS.

Neen, gy doet beter dat gy hem laat gaan
Dat zal de gedachten wat doen verspreiden.

ERNST.

Nu flaik daar geen meêr twyfel aan
Dat hy gek geworden is: want wat heeft hy my niet
verhaald! wat al grillen!

NIKOLAAS.

Dat is een gevolg van het geene ik gezeid heb, of heb zeg
gen willen,

Dat zyn die denkbeelden, die door de herffens vliegen, en
zo ik niet' mis, (op is

Zo zullen zy op vrouwlui uitkomen, zo het daar niet

ERNST.

Maar daar lachje meê, Nikolaas, hoe! de gedachten o
de vrouwen?

Kan men wel denkbeelden hebben van 't geen men no
kwam te aanschouwen?

NIKOLAAS,

Schoone stellingen! hebt gy nooit gedroomd?

ERNST.

Ja.

NIKOLAAS.

En dan dingen gezien
Myn Heer, die onmoogelyk anders, als droomende, kon
den geschiên?

ERNST.

Al wel.

NIKOLAAS.

Licht heeft hy 't ook gedroomd, en dit speeld hem n
in de gedachten.

ERNST.

Maar die dingen heeft hy nooit gezien; 'k heb hem steed
geleerd zich daar voor te wachten.

N

NIKOLAAS. (trekken.

Dat komt, om dat de gedachten ons na het verboodene
ERNST.

Tut, tut,

En, zo het naar uw zeggen ging, zo was al myn voorzorg
vergeefs en onnut.

Maar, hoe zou hy die gedachten krygen?

NIKOLAAS.

Hoe kregen ze toch de oude Poëten?

Want wie zag ooit een Briareus met honderd armen?
wie was zo vermeeten

Dat hy ons een Minotaurus, Sireenen, en Ciklopen,
voor waar,

Zou willen doen gelooven? Homerus, Virgilius en an-
dre, nochtans, daar

Af schryven of 't waar was, niet te min zo zyn 't maar
poëtische gedagten.

Maar de Natuur die toond licht in hem, met de jaaren,
haar krachten;

Die ingeschapentheid kan niemand verwinnen, naar myn
besluit; (uit.

Want die breekt, als de vlam, dikmaals op 't onvoorziens
ERNST.

Zo hy de vrouwlukend, gelyk gy my wilt doen geloo-
ven, door uw praten,

Zo zal ik hem de vrouwluy doen kennen, doch alleen
maar om te haaten.

NIKOLAAS.

Dat zal niet geschieden.

ERNST.

De uitflag zal ons leeren de waarheid; gewis....

Maar wie is dat?

NIKOLAAS.

Dat is die braave Boer, en deze twee Heeren, naar ik gis,
Om de proef van de Kelk te neemen, want daar toe zyn
zy geneegen.

ZEVENTIENDE TOONEEL.

ERNST, NIKOLAAS, ROEMER, VROOMAARD
MEEUWIS. FRANCYNTJE en KLAASJE uit het
Venster van Jaap, zonder dat de anderen baar zien.

DKLAASJE tegen Francyntje.
„ Ien jongen Heer is daar niet, zeg ik je.

FRANCYNTJE.

„ Zyn rampen die maaken my verleeget.
„ Laat ons zien wat 'er omgaat, wy konnen ze zien, zo
der dat zy ons zien.

ROEMER tegen Vroomaard.

Ik zeg, en hou staande dat gy ongelyk hebt, Monfreer.

MEEUWIS.

Ik mielt

De Kelk zeltje wel leeren.

KLAASJE tegen Francyntje.

„ Jofvrouw, daar is Mieuwes.

VROOMAARD.

Wat is dat te zeggen?

Gy hebt ongelyk; maar de Kelk, meen ik, die zal u
wel ontleggen.

FRANCYNTJE.

„ Myn Vader en Oom zyn daar ook.

ROEMER.

Wy zyn lieden van een adelyk geslacht.

En ik zou kwaad weezen, zo men van my zei dat men van
u zeid.

MEEUWIS, tegen Roemer.

Wacht, wacht!

Denk je om de Kelk niet?

ROEMER.

Gy doet wel dat gy my die brengt in gedachten.

VROOMAARD, rondom ziende.

„ Ik heb nooit op mizerabelder plaats geweest, 't is buiten
myn verwachten.

MEEUWIS.

MEEUWIS, *tegen Ernst en Nikolaas.*

Ik bid je, stel deze Schoonbroeders te vreden, die kwestie hebben met malakaër.

ERNST, *tusschen Roemer en Vroomaard staande.*

Wat is 'er te doen, Heeren? wat is de kwestie? ei! zeg het my maar.

ROEMER.

Dit is de zaak, ik doe hem deeer van myn zoon ten huwelyk te geven.

Aan zyn dochter, myn zoon is een edel jonker, die wel weet te leeven,

Zyn kind is een burgermeisje, en, niet tegenstaande die honorable eer,

Zo is zy, 's avonds voor haar trouwdag, uit haar vaders huis geloopen, myn Heer;

En hy is zo onbeschaamd van my te verwyten, met stoute kaaken,

Of ik de schuld had, om dat zyn vrouw, myn zuster, dit zo wist te maaken;

Te meêr nu ik alle gezelschap haat, als de pest, 'k wou't yder zo verstond,

Zy dedden als ik, en verbanden alle mans van 'er huis tien mylen in 't rond,

Maar, om zekere reden, schoon zy niet adelyk is, kan ik 't huwelyk gedoogen.

VROOMAARD.

Watte dingen! ik geef aan de zoon van dien Heer, die adelyk, maar, ongelooen,

Zo kaal, als een rot, is, myn dochter, met honderd duizend guldens kontant,

En door dien zy uit myn huis gegaan is, en geen zin had in dien kwant, (myn weten;

Zo verwyt hy my dat zy weg gegaan is met myn raad en Ja, dat ik geen order in myn familie hou, en myn pligt heb vergeeten;

Dat ik myn vrouw te veel vryheid laat, dat zy met gezelschap verkeerd,

En my te veel met de naam van Hartje, Papalief en Lieftentje vereerd.

NIKOLAAS.

Zie daar een kwestie, die my dunkt zeer gemakkelyk te akkomodeeren;

Want men mag niet twyffelen aan de zaaken, na het zeggen van die Heeren.

Maar om te weeten wie het meest bemind is, en 't minst gehoord door zyn vrouw,

Zo is de Kelk het beste middel om het u te zeggen, na vertrouwen,

Ik ga ze haalen.

ERNST.

Ga heen Heeren, dat zal uwe kwestie heel wel stillen.

VROOMAARD.

Ik zou de waarheid en kracht van de Kelk, was 't mooglyk, wel weeten willen.

Indien 't zo is, als die man zeyd, zo kan men zien wel gelyk heeft van ons tweek.

Ik weet wel dat ik 't niet ben.

ERNST.

Daar is de Kelk.

VROOMAARD, tegen Nikolaas, die in de Kelk schenkt

Geef my, geef my; ik meen

Dat 'er myn eer aan hangt zo ik het eerst niet uit de Kelk zou smaaken:

En die teug zal weezen om te toonen hoe zeker ik ben in myn zaaken.

Zo als Vroomaard de Kelk aan zyn mond zet, stort de Wyn, en loopt hem in 't gezicht, dat de omstaanders doet lachben.

NIKOLAAS.

Ha, ha!

VROOMAARD, zeer verwonderd.

Wat is dat? ik geloof de wyn is gestort, zo waar als

NIKOLAAS.

Ha! Hartje, Papalief, Bekje; je hebt het spek al weg-

ROE

ROEMER.

Wel wie van ons beiden heeft ongelijk, Monfreer? by
myn leeven, (geeven.

Gy zult my reeden van al myn zusters gedrag moeten

VROOMAARD.

Dat zou ik van haar nooit geloofd hebben.

NIKOLAAS.

Hoor, als zy u met Hartje flatteerd,
Raad ik dat gy haar wat rottingoly of diegelyks verëerd.

VROOMAARD. (gen.

Dat kwaade voedsel heeft zy alleen tot uwent ingezoo-

ROEMER.

Als het niet in zulk gezelschap was, zo zou ik zeggen; 't is
geloogen.

Maar schenk, schenk in, schoone Ganimedes. Op de ge-
zondheid van 't gezelschap, Monfreer.

*Roemer wil drinken, en de Wyn springt uit de Kesk
bem in 't gezigt, dat het gantsche Gezelschap
doet lachben.*

NIKOLAAS.

Ha, ha, ha!

ROEMER.

Dat kwam dat ik hem niet recht hield.

NIKOLAAS.

Wel, let'er dan op, myn Heer.

Roemer wil noch eens drinken, en de Wyn stort.

ERNST.

Zie toe, ei! zie eens.

ROEMER.

Myn hand die beefd.

NIKOLAAS.

Uw wyf heeft geen gezelschap, neen trouwen!

Gy had wel gedaan had gy het tien mylen van uw huis af-
gehouden.

VROOMAARD.

Ik docht wel dat het myn schuld niet was: en myn doch-
ter, denk het vry,

Zal uw zoon tot de hoogste prys hebben, als een Niet
een Lotery.

KLAASJE.

„Dat belooft iets goeds, Juffrouw.

ROEMER.

Wy zyn dan bedroogen van onze wyve
Maar wat zullen wy met die trouweloze liefstentjes
dryven?

MEEUWIS.

Daar in raat te geeven is kunst.

ROEMER.

Ik zal het 'er wel verleen. Tot weerziens; ik ga hee

A C H T I E N D E T O O N E E L

ERNST, VROOMAARD, MEEUWIS, NIKOLAAS,
FRANCYNTJE en KLAASJE in 't Venster.

W ERNST tegen Meeuwvis.
Ilt gy ook eens drinken?

NIKOLAAS, *de Kelk met wyn Meeuwvis aanbiedende.*

Ja, 't is uw beurt.

MEEUWIS.

An my... wat drommel! mien je dat ik 't meen
Of dat ik ook zo zot bin, neen, Maatjelijef, jy zelt
trekken;

Want, stort de wyn, zo had je reden om mit me te lach
chen en te gekken.

Kyk! hoe vol is de Kroes; ik wed al dronken der hond
Mannen uit, de wyn

Zou toch storten, want wie weet zelf hoe 't met die
ken mag geschaepen zyn.

FRANCYNTJE.

„Klaasje uw man zal drinken.

KLAASJE

(deeren)

„Waar of hy zich meê mengd? maar 't kan me
„Ik schreeuw niet, maar ik vrees, op myn 't huis kom
voor muilpeeren.

NIKOLAAS.

Om dat je zulk een braaf Kaerel bent, zel je een vollertje hebben, zie daar.

MEEUWIS.

Ik heb gien dorst.

NIKOLAAS.

Daar is niet aan, drinkt het uit nieuwsgierigheid maar.

MEEUWIS.

Neen, ik drink niet; wat ik bin een plompen duivel, en zo de wyn storten,

Of zo dat by geval beurden, wat zou het weezen? dat zou myn vreugd verkorten;

En of ik al wist, dat men door de Kelk weeten kan, was ik dan geneezen van men kwaed? (lact?)

Of zou ik dan veel vetter zyn zo van trony, weezen as gezou ik dan beter postuur hebben? of meêr als met myne oogen slaepen?

Of zou ik anders eeten als mit men mond, en niet hoeven te gaepen?

Ik blyf je dienaar, ik drink niet.

FRANCYNTJE.

„Ik docht niet dat uw man had zo veel verstand.

NIKOLAAS tegen Ernst.

Zie daar een Boer van zo veel kennis, als 'er een Heerschop is in 't heele land.

ERNST.

Dat dunkt my ook, en ik ben kwaed op my zelf, dat ik zo veel niet had te voeren.

VROOMAARD.

Meeuwis, gy hebt meer verstand, als uw Meester, dat kan men wel hooren.

MEEUWIS.

Ik weet niet of ik wel doe, maer 't zou myn moeijen zo ik ik het niet deê.

Ik bemin men wyf, Klaesje, en we leeven saemen, as schaapjes, in vreed.

Was zy de vrouw van ien aêr, ze zou me niet half zo veel behaegen; Ze-

Ze lykt mit me vernoegd, want ik heb heur daar over
nooit hooren klaegen.

Gae ik uit, kom ik 't huis, ik vindze altyd wel, zo dat
niet an scheeld.

Ik val zo wat stoujachtig, en het schynt dat heur dat over
niet verveeld.

Maer kwelden ik men harffens mit jou zothed of die
gelyke zaeken,

Weg was de mies; daarom wil ik niet drinken, of my
moeijelyk macken.

NIKOLAAS.

Zo wenschten ik wel te zyn als ik getrouwd was, maar
zel 't nooit doen.

KLAASJE, *uit bet Venster gaande, tegen Francyntje.*
„ Jufvrouw, ik ken niet langer wachten, ik moet
man gaan geeven ien zoen.

FRANCYNTJE, *Klaasje volgende.*

„ Klaasje, wat doe je?

NIKOLAAS.

Zie, daar de Paerel van de mans, zonder eenige vlekke

MEEUWIS.

Je dienaar.

VROOMAARD.

(strekke

Gy moogt tot een voorbeeld van een eerlyk man

MEEUWIS.

Jou knecht.

ERNST.

Zie daar de spiegel van een geruust leeven op aan

MEEUWIS.

Jou onderdaenigste.

KLAASJE, *Meeuwis op de schouder kloppende.*
Dat is ien recht man veur de vrouwen, 'k moet
zoenen mit 'er vaert.

MEEUWIS.

Wat drommel! 't is Klaasje!

ERNST *zeer verwonderd.*

Wat zie ik? vrouwen!

MEEUWIS

MEEUWIS.

Ik mogt zo iets evonden hebben, je vat het wel? dat mogt stinken.

KLAASJE.

Je hebt wel edaan, Vaêr, ik hebje 'er te liever om.

VROOMAARD.

Klaasje, waar is

Myn Dochter?

FRANCYNTJE.

(nis.

Hier, Vader, zy valt voor uw voeten, en bid om vergiffen-

VROOMAARD.

Sta op, dochter, ik vergeef 't u.

ERNST *tegen Nikolaas.*

Door wat middel zyn die vrouwlui hier gekoomen?

NIKOLAAS.

Dat weet ik niet; licht zyn 't die daar we meende dat uw zoon van heeft leggen droomen.

NEGENTIENDE en LAATSTE TOONEEL.

ERNST, VROOMAARD, EELHART, FRANCYNTJE, JAAP, KLAASJE, NICOLAAS, MEEUWIS.

JAAP, *Eelhart tegenhoudende.*

Neen, daar heen is 't niet.

EELHART, *zich tusschen Ernst en Francyntje stellende.*

Neen, neen, laat me gaan... maar, wat zie ik hier?

Ja, die zoek ik, Vader, laat ik ze in myn kamer brengen,

ik zal nooit, op eenig manier,

Van wandlen spreken.

ERNST.

Waar ben ik! wat hoor ik! wat zie ik!

EELHART.

Ei! Vader, wil toch niet kyven.

ERNST!

ERNST.

't Is gedaan, de schikking van de Natuur, in al haar
dryven,
Is sterker als myn redeneeringen, dat eenig gezigt heb
hem meêr geleerd,
Als 't geen ik hem achtien jaar verborgen heb, en hy nou
ontbeerd.

NIKOLAAS.

Zo ziet gy, myn Heer, dat de Natuur meêr kracht heb
als de reden.

De magt van schoone oogen kund gy zelf hier uit ont
leeden;

En niet is magtig om ooit de natuur te keren in haar loop

Nu is myn raad, myn Heer, indien 't u beliefd die te ver
gen, om hem, goed koop, (gele)

By een van de beste Matressen van die Sekse school te le

Want dat, dunkt my, is noodzaakelyk, en daar is n
tegen te zeggen: (gele)

Want die de natuur wil dwingen, of de liefde, of h

Die vind zich altyd bedroogen, en 't is vergeefs dat me
zich daarom kweld.

ERNST.

Gy hebt gelyk, ik meen my voortaan alleen aan de rede
over te geeven,

En van nu voortaan zo wel te veranderen van maniere
als van leeven.

VROOMAARD.

Wat zal dat beduijen?

ERNST.

Myn Heer, ik zal 't u daar na net zeggen op zyn ty
Ondertusschen zal ik u alleen kenbaar maaken dat d
myn eenige zoon is; en zyt

Verzekerd dat hy van een braaf geslacht is, veel geld heb
en verstand naar zyn jaaren,

En dat het aan u maar zal scheelen, om hem met uw doch
ter te doen paaren.

VROOMAARD.

VROOMAARD.

stem het toe, en te gewilliger, om dat dit myn wyf
moey'lyk maaken zal.

EELHART.

Wat wil dat zeggen, Nikolaas? van die woorden versta
ik niemendal.

NIKOLAAS.

Die schoone zal het u wel leeren.

ERNST.

Ja, myn zoon, met vreugd zal ik u zien trouwen.

EELHART.

Trouwen! wat is dat te zeggen? zal ik die dan altyd by
my houwen?

ERNST.

Ja, myn zoon.

EELHART.

Wat ben ik u verplicht, vader, welk een groote vreugd!

MEEUWIS.

Klaasje dat is al kluchtig.

KLAASJE.

Dat is 't schoonste werkje datje zien meugt.

NIKOLAAS, tegen Eelhart.

Ik ben uw Pedagoog geweest; en heb u veel geleerd voor
dezen;

Maar deze Juffer zal zorg dragen datge in alles beter werd
onderweezen, (raad,

Wat tot een braaf man behoord, en volg altoos na haar

Zo zult gy weeten en verstaan wat 'er al in de waereld
omgaat;

Dat zal u maaken dat gy van yder een bemind, geëerd
word en gepreezen.

MEEUWIS.

Dit 's recht Hansje met zyn Gansje, daar ik in Kats van
heb eleczen.

EELHART.

Nikolaas, ik zal doen na u zeggen, en ik bedankje uitnee-
mende zeer.

VROOM-

48 HET GROOT VERMOOGEN &c.

VROOMAARD tegen Ernst.

Ik zie nu dat het voltrekken niet anders als aan ons
myn Heer.

KLAASJE tegen Ernst.

Maer die hondsfe Kelk, waar zel dieblyven, dat
daer niet van hoord spreken?

ERNST.

Draag daar geen zorg voor, ik zal die, in u aller byzyn,
stukken breeken.

KLAASJE.

Dat is goed, dat die uit de worreld komt, alhoewel
niet vrees voor my,Evenwel als ik 'er om docht, zou ik 'er niet van kenn
slaepen, denk het vry.

NIKOLAAS.

Wil 'er ook iemand een proefje van de Kelk, zo moet
haast koomen?Maar, om recht uit te spreken, ik zou raaden dat de pro
niet wierd genoomen;Want dat maakt Jalousy, en door zulke dingen vermeer
derdze van hand tot hand.Het voorbeeld van dien Boer na te volgen is het beste
naar myn verstand.

E I N D E.

fa
D
a
cl
m
et
ro
ce
ste

112

